

Identiteit

door **Janne Nijman** De auteur is wetenschappelijk directeur van het T.M.C. Asser Instituut in Den Haag, en hoogleraar in Amsterdam en Genève.

Laatst viel ik onverwachts in een filmpje van Forum voor Democratie in de zendtijd voor politieke partijen: een aflevering in de FvD-serie 'De Gouden Eeuwen van Nederland' waarin Thierry Baudet hoog opgeeft over Michiel de Ruyter en ons oproept om zelfvertrouwen en trots te ontleen aan deze zeventiende-eeuwse zeeman. Baudet bedrijft schamteloos politiek met zijn gedecontextualiseerde en onkritische historische prietpraat, en construeert een nationale identiteit die letterlijk en figuurlijk eng is. Zo'n statische, reductionistische en eendimensionale identiteit is bovendien gevaarlijk, omdat zij een selectiemiddel kan worden voor wie er wel en wie er niet bij hoort in een politieke gemeenschap. Eeuwen van politiek-filosofisch denken over vrijheid, gelijkheid en burgerschap worden aldus genegeerd. Geschiedenis gaat om zelf-onderzoek, zelfkennis en zelfbewustzijn, om hoe menselijke keuzes in het verleden bepalend zijn voor het nu. Het gaat om begrip van het feit dat onze huidige, te ongelijke en onduurzame Nederlandse of internationale samenleving niet zo in elkaar hóéft te steken, maar het product is van eerder gemaakte menselijke – ónze – keuzes. Hiermee komen ook alternatieve toekomsten in zicht, die hoop en perspectief bieden aan mensen. Het maakt het belang van ethisch leiderschap – ook van politici – pijnlijk duidelijk. Wie wij zijn als mensen is aan ons: dat is een levenslang proces van het in relatie staan tot onszelf en tot onze medemens. Identiteit is dialogisch, dynamisch en multi-dimensionaal. Een vrijheid die voor

christendemocraten alleen maar voorop kan staan.

Weten wij als christendemocraten nog wel wie wij zijn? Samenwerking van het CDA met FvD – op welk niveau ook – is een verloochening van de christendemocratie, met haar wortels in waarden als inclusiviteit en rechtvaardigheid, vrijheid, zorg en respect voor ieder ander mens, Europese solidariteit en internationale samenwerking. Daarbij is het goed een andere zeventiende-eeuwer in herinnering te roepen. In zijn jeugd, tijdens de Opstand, was Hugo de Groot niet wars geweest van patriottisme, en voor zover wij weten had hij geen gewetensbezwaren bij het handelsimperialisme van de Republiek en het gewelddadige optreden van de VOC daarbij. Na zijn veroordeling in 1619 en vlucht naar Parijs in 1621 wijdde hij zijn leven aan vrede in Europa, en schreef *De iure belli ac pacis* (1625). Ook nu is zijn visie instructief. Hij bepleitte Europese samenwerking vanuit waarden als betrouwbaarheid, caritas, rechtvaardigheid en het bonum commune. Zijn naam raakte wereldwijd verbonden met rechtsstatelijkheid, instituties, en solidariteit in internationale samenwerking.

De mondiale coronacrisis legt onze zwakke én onze sterke kanten bloot. Welke toekomst wij volgende generaties bieden, hangt af van de politieke keuzes die wij nu maken. Voor mij is het duidelijk: die keuzes moeten uitgaan van sterke Europese en internationale samenwerking. Die kan alleen gezocht worden vanuit een complexe, krachtige en inclusieve identiteit.